

SƯƠNG LAM

Tình Yêu Đến Tình Yêu Đi

Tình Yêu đến, lúc nào ta không biết?
Khi bên nhau ta nói chuyện vu vơ
Mỗi phút giây ta trông ngóng đợi chờ
Người không đến, lòng ta buồn biết mấy.

Tình Yêu đến, lúc nào ta không biết?
Khi chợt nhìn một ánh mắt say mê
Của chiều nao có gió sớm Thu về
Ta cảm thấy nhớ nhung buồn ray rứt.

Tình Yêu đến, lúc nào ta không biết?
Khi bàn tay chợt nắm một bàn tay
Hồn chơi vui thoát khỏi thế giới này
Ta lặng lẽ nhìn nhau mà chẳng nói!

Tình Yêu đến, lúc nào ta không biết?
Khi môi ta trao đổi nụ hôn yêu
Và đôi tim hòa nhịp một buổi chiều
Ta đã cạn bao nỗi niềm tâm sự.

Tình Yêu đi, lúc nào ta chẳng rõ?
Khi gặp nhau, sao ta thấy hững hờ
Người ta yêu đã hết gọi hôn thơ
Nét duyên dáng ngày xưa thôi quyến rũ.

Tình Yêu đi, lúc nào ta chẳng rõ?
Một đêm nào ta chợt thấy buồn tênh
Lịm hồn ta trong chán nản mộng mênh
Ta cảm thấy người tâm thương đáng ghét!

Tình chợt đến, chợt đi và chợt mất!
Ta chợt yêu, chợt chán, chợt buồn tênh
Và hồn ta chợt phiêu lãng lênh đênh
Trong thế giới của Tình Yêu kỳ ảo.

Sương Lam

CÓ NHỮNG MỐI TÌNH

Tuổi thơ sinh là tuổi đẹp nhất của con người với tà áo trắng nữ sinh, với mối tình đầu đời vụng dại dễ thương.

Năm tôi 14 tuổi đang học lớp đệ Ngũ trường Nữ Trung học Gia Long, ba má tôi cho tôi đi học thêm Pháp văn ở nhà của một ông bạn của ba tôi. Bác trai là bạn khá thân với ba tôi có mời một ông thầy đến dạy kèm Pháp văn cho con trai ông đang học lớp đệ Ngũ như tôi. Vì là chỗ thân tình nên tôi được phép đến học chung với con trai của ông và cháu ngoại của ông trong một gian phòng dành riêng cho lớp học đặc biệt gồm 5 người này vào 3 buổi tối hằng tuần, từ 5 giờ đến 7 giờ tối.

Còn gì sung sướng cho bằng vì từ lâu tôi ái mộ cậu "nhị công tử" nhà họ Nguyễn này vì cậu là "con nhà giàu, đẹp trai, hát rất hay" trong các chương trình văn nghệ của Hội Truyền Bá Quốc Ngữ ngày xưa nhưng tôi chưa có dịp nói chuyện với chàng. Gia đình tôi và gia đình chàng có vẻ "môn đăng hộ đối" vì là dân sống kỳ cựu lâu đời và có tiếng tăm ở Phú Nhuận. Tôi và chàng xem nhau như bạn học cùng lớp mà thôi. Nhưng có lẽ duyên tình đã đến nên dần dần cả chàng và nàng đã có những cử chỉ và lời nói khiến cho các bạn khác để ý và gán ghép cho đôi trẻ "nên duyên tình cảm" với nhau.

Thế là chúng tôi bắt đầu "thư qua thư lại" tâm tình vào cuối tuần. Tôi thích chàng vì chàng thường mặc áo "sơ mi" màu trắng giản dị đơn sơ dễ thương của tuổi học trò chứ không bao giờ thấy chàng mặc áo hoa hòe hoa sói, chung diện như những chàng trai cùng lứa tuổi dù gia đình chàng giàu nổi tiếng ở Phú Nhuận.

Chúng tôi hẹn trao đổi thư khi tôi thấy chàng chạy xe gắn máy ngang qua nhà tôi vào lúc 10 giờ sáng thứ Bảy, tôi sẽ đập

xe đạp đến gặp chàng ở sân trước một ngôi chùa gần nhà tôi để trao thư cho nhau. Gặp nhau chúng tôi chỉ nhìn nhau mỉm cười nhưng chẳng ai dám nói một lời nào hay cầm tay nhau. Chúng tôi chỉ trao thư cho nhau xong rồi đường ai nấy đi. Những ngày chàng bận hay bị bệnh không đến gặp tôi được thì chàng nhờ cô em đến đưa thư hộ cho chàng. Thư nào của chàng cũng ướp nước hoa Tabu thơm ngát và thư của tôi gửi cho chàng cũng thế. Ôi! Còn gì thích thú cho bằng khi đọc thư người yêu với lời tâm tình tha thiết nhớ thương nhau dù "tình trong như đã, mặt ngoài còn e". Tuổi học trò 15, 16 mới biết yêu lần đầu thật dễ thương!

Cuộc tình kéo dài đến hết năm đệ Tứ (lớp 9); thi Trung học đệ Nhất cấp, tôi thi đậu, chàng thi rớt. Có lẽ vì mặc cảm thi rớt này nên chàng không viết thư cho tôi nữa và lớp học cũng đã giải tán nên tôi cũng không có dịp gặp chàng nữa. Cả hai bên cha mẹ đều không ai biết mối tình học trò của chúng tôi vì lễ giáo ngày xưa không cho phép chúng tôi yêu nhau quá sớm khi còn trong tuổi học trò. Mối tình học trò của chúng tôi kéo dài được 2 năm thì chấm dứt trong ngõ ngàng,

Hai năm sau chàng đi cưới cô bạn trong nhóm văn nghệ của chàng, còn tôi tiếp tục đi học hết bậc trung học, rồi đại học và tôi vẫn giữ những bức thư tình này cho đến năm tôi 22 tuổi, tôi đi lấy chồng. Khi đi lấy chồng, tôi đốt hết tất cả những thư tình của chàng và của những mối tình lẻ tẻ sau này để tinh thần được ổn định, vui hưởng hạnh phúc gia đình với người con rể mà ba má tôi đã chọn lựa và quyết định cuộc hôn nhân của chúng tôi. Mối bạn cùng vui buồn với tôi qua những dòng lưu bút tuổi học trò mà chàng viết cho tôi trong quyển *Lưu Bút Ngày Xanh* của tôi còn giữ được cho đến nay và đọc bài thơ buồn "Kỷ Niệm Buồn" than khóc cho một cuộc tình đã tan vỡ mà tôi đã viết khi hay tin chàng đi cưới vợ.

Lưu Bút Ngày Xanh - Minh Nhựt

Sương mển,

Mùa phượng lại một lần nở. Nhựt rất e sợ phải bước lên một bậc trên bước đường học vấn. Nhưng nào ai có ngờ đâu trong sự vui mừng ấy lẫn lộn một nỗi buồn xa bạn mà Nhựt chắc rằng không ai tránh khỏi...

Rồi thời gian cứ tiếp diễn mãi, ve vãn than, phượng vẫn nở và dưới mái trường rộn rã niềm ly biệt.. Rồi những nụ cười duyên dáng qua mái tóc bông bênh, óng ả dưới ánh đèn; nhất là đôi mắt yêu đời, duyên tẻ không còn đâu nữa. Nhưng đời còn dài, chúng ta hãy vui lên để đèn bù buổi ly biệt sắp đến...

Trên con đường học vấn ta phải dừng lại. Nơi chân trời xa kia, trong một cảnh nhà sáng rực dưới ánh đèn điện chan hòa, người ngây thơ ngây xưa ấy nếu có đọc đến dòng chữ ngoằn ngoèo này, hãy nhớ đến Minh Nhựt, người bạn của Sương đã ghi lại trong một buổi trưa nóng rực.

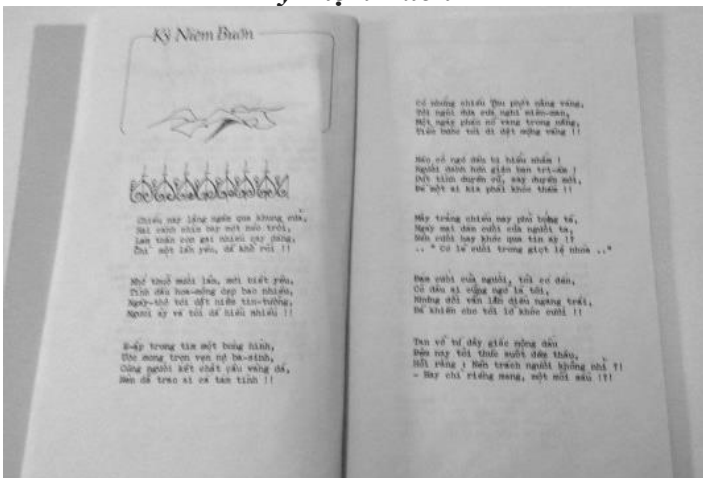
Thôi Nhựt xin dừng bút và chúc Sương những gì Sương hằng mong ước.

Minh Nhựt

Saigon 14 tháng 3 năm 1960

Và đây là bài thơ tôi viết khi được tin chàng đi cưới vợ.

Kỷ Niệm Buồn

Chiều nay lặng ngắm qua khung cửa
Hai cánh chim bay một nẻo trời
Làm thân con gái nhiều cay đắng
Chỉ một lần yêu, đã khổ rồi.

Nhớ thuở mười lăm mới biết yêu
Tình đầu hoa mộng đẹp bao nhiêu
Ngây thơ tôi dột nhiều tin tưởng
Người ấy và tôi đã hiểu nhiều.

E áp trong tim một bóng hình
Ước mong trọn vẹn nợ ba sinh
Cùng người kết chặt câu vàng đá
Nên đã trao ai cả tấm tình.

Có những chiều thu phớt nắng vàng
Tôi ngồi dựa cửa nghĩ miên man
Một ngày pháo nổ vang trong nắng
Tiễn bước tôi đi dột mộng vàng.

Nào có ngờ đâu bị hiểu nhầm
Người đành hờn giận bạn tri âm
Dứt tình duyên cũ, say duyên mới
Để một ai kia phải khóc thầm.

Mây trắng chiều nay phủ bóng tà
Ngày mai đám cưới của người ta
Nên cười hay khóc qua tin ấy
"Có lẽ cười trong giọt lệ nhòa?"

Đám cưới của người tôi có đến
Cô dâu ai cũng ngỡ là tôi
Nhưng đời vẫn lắm điều ngang trái
Đã khiến cho tôi lỡ khóc cười.

Tan vỡ từ đây giấc mộng đầu
Đêm nay tôi thức suốt canh thâu
Hỏi rằng: "Nên trách người không hiểu"

Hay chỉ riêng mang một mối sầu?"
(Sương Lam)

Thế rồi cũng xong mối tình đầu tuổi học trò của tôi. Thời gian trôi qua, cuốn theo những mối tình đầu xuân thì của tôi. Theo tử vi, tôi có sao đào hoa chiếu mạng, cung Mệnh có sao Long Trì Phượng Các, Tả Phù Hữu Bực trần thủ nên được nhiều người thương yêu quý mến. Mừng quá!

Tôi thích viết nhật ký. Tôi đã hủy bỏ 2 quyển nhật ký viết từ năm 15 tuổi. Đến ngày 20 tháng 6 năm 1965, tôi bắt đầu viết nhật ký trở lại và chấm dứt không viết nhật ký nữa sau ngày 19 tháng 6 năm 1966, gần 4 tháng trước ngày cưới của chúng tôi là ngày 1 tháng 10 năm 1966. May mắn cho tôi còn giữ lại quyển nhật ký thứ ba này cho đến bây giờ, một phần nhờ Ba tôi còn lưu trữ lại nguyên cả tủ sách của gia đình tôi. Khi về thăm Ba Má tôi lúc sinh tiền, Ba tôi đã đưa lại cho tôi nhiều tài liệu, hình ảnh của gia đình tôi. Xin tạ ơn Ba!

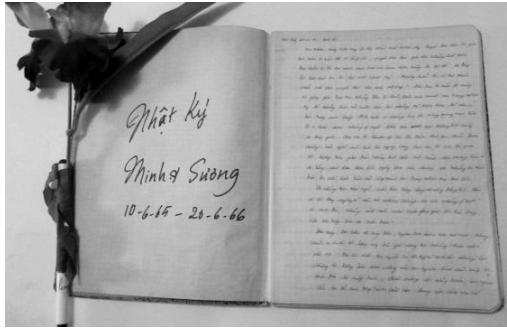
Lâu rồi tôi không đọc lại quyển nhật ký này vì bận lo việc gia đình và nhiều chuyện quan trọng khác nữa nên quyển nhật ký này được cất trong kệ sách của tôi. Hôm nay nhân viết về chủ đề "Những Chuyện Chưa Kể" của Tuyển Tập 2023 Cô Gái Việt, tôi mới tìm lục lại quyển nhật ký này để đọc và kể lại "chuyện xưa tích cũ" của tôi mà tôi chưa bao giờ nói với ai, kể cả ông chồng của tôi.

Quyển nhật ký thứ 3 này viết nhiều về "ông boss", phu quân của tôi, kể lễ tâm tình giữa tôi và chàng trong 2 năm đính hôn. Xin trích một đoạn trong quyển nhật ký viết ngày 19 tháng 6 năm 1966 này:

Minh đến thăm tôi ngày thứ Sáu, thứ Bảy và cả Chủ nhật nữa. Nhờ có Minh mà tôi cảm thấy bớt trống rỗng. Sau những giờ làm việc thực tập ở Học Viện QGHC, đùa vui với bạn bè, về

nhà một mình tôi cảm thấy cô đơn quá. Không biết làm gì cho qua hết thời giờ, tôi nghĩ đến quyển nhật ký mà từ lâu tôi không ngó đến. Nhưng lại biết viết gì đây? Tôi có cảm hứng bất tử, ngòi buồn vẫn vợ muốn viết nhật ký, nhưng cảm viết rồi chẳng biết viết gì? Nhớ lại buổi sáng làm việc ở trường, tôi có nhờ bác Phi, thư ký của trường QGHC nơi tôi đang thực tập 6 tháng trước khi ra trường, đoán chữ ký của tôi xem tương lai của tôi ra sao? Nhìn chữ ký của tôi, bác ấy bảo rằng: “Tôi làm ra nhiều tiền nhưng lại tiêu xài cũng nhiều với số tiền kiếm được, ngoài ra cuộc đời rất sung sướng, hạnh

phúc.” Bác xem cả chỉ tay và bảo rằng tôi sẽ gặp được một người chồng rất tốt, biết lo lắng cho gia đình, biết nể vợ thương con, tôi sẽ sống một đời hoàn toàn hạnh phúc. Bác còn cho biết rằng tôi là người có số đào hoa được nhiều người theo đuổi nhưng tôi không để ý đến ai cả mà chọn một người xa lạ, không phải trong số sinh viên của trường, làm chồng và may mắn thay người ấy lại là người chồng tốt. Mừng thay!

Cuộc đời của tôi, tôi nghĩ như thế là đủ rồi, tôi không ao ước gì hơn nữa. Sống trong tình thương yêu của cha mẹ hơn hai chục năm qua, tôi là người con được cưng chiều nhất nhà. Tôi chỉ lo lắng cho gia đình riêng của chúng tôi mà thôi. Không hiểu rồi 20 năm nữa, cuộc tình duyên của tôi và Minh có còn đậm đà tha thiết như hồi mới cưới hay không? Nhưng hiện tại tôi đã tìm thấy ở Minh dấu hiệu của một người chồng gương mẫu. Cuộc hôn nhân giữa Minh và tôi đã trải qua 2 năm thử thách vì chúng tôi đã đính hôn 2 năm trước đây và chỉ còn 3 tháng nữa là chúng tôi chính thức thành hôn vì tôi chưa ra trường. Nếu không có luật tổng động viên, có lẽ tôi sẽ chờ khi tôi ra trường xong rồi mới làm đám cưới. Minh và tôi có những tính tình hoàn toàn trái ngược nhau. Minh trầm

lặng ít nói, tôi thì nói chuyện huyền thiên, thích đùa nghịch, chuyện trò, thế mà chúng tôi vẫn kết hợp với nhau được. Đó có phải là luật bù trừ của tạo hóa hay không?

Rồi thời gian cứ lặng lẽ trôi qua và chúng tôi đã sống rất hạnh phúc bên nhau 57 năm rồi. Anh Minh quả thật là người chồng rất tốt dù anh không thích thơ văn nhưng anh không cấm tôi sinh hoạt thơ văn với bạn hữu. Chúng tôi đã “sống chung hòa bình” với nhau, cùng tham gia các sinh hoạt cộng đồng tại địa phương, cùng thích đi du lịch đó đây. Chúng tôi “bên anh luôn có em”, không bao giờ chúng tôi xé lẻ đi chơi riêng một mình. Anh Minh thường hay nổi ghen bất ngờ khi thấy tôi chuyện trò đùa vui với người khác và người khác tỏ vẻ thân mật với tôi khi chúng tôi đi sinh hoạt cộng đồng. Nhiều khi tôi thấy hơi bực mình đôi chút nhưng cũng thấy vui vui vì điều đó chứng tỏ anh Minh vẫn còn yêu vợ nên mới ghen tương?

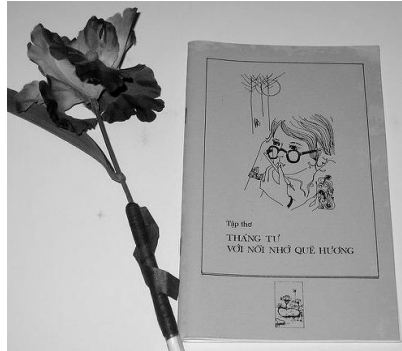
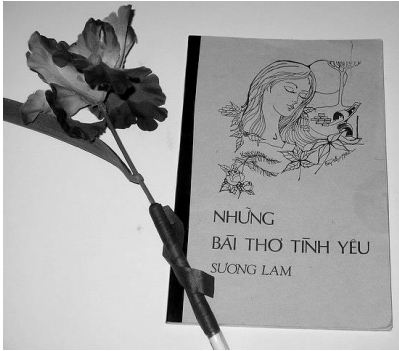
Khi còn là cô nữ sinh ở Việt Nam tôi đã thực hiện tập thơ *Tim Con Gái* lưu lại những bài thơ về tình yêu mà tôi đã viết với trái tim của một người thiếu nữ đang xuân. Tôi đã nhờ những người bạn họa sĩ trang hoàng tập thơ này giúp tôi. Em gái tôi cũng đã cắt và dán những hình ảnh đẹp mình họa cho tập thơ. Ba tôi đã đóng, dán, giữ gìn tập thơ này và cất trong tủ sách của tôi để lại ở Việt Nam. Tôi thật sự muốn khóc khi nhận lại tập thơ này từ ba tôi.

Qua đến xứ Mỹ năm 1982 tôi được sống trở lại thời thơ ấu với các bạn sinh viên Việt Nam cùng trường nên máu nghệ sĩ trong tôi lại trỗi dậy.

Tôi lại tiếp tục làm “thơ tình cho người đọc” với sự giúp đỡ của các bạn sinh viên trẻ. Họ đã giúp tôi “mổ cò” đánh máy các bài thơ về tình yêu của tôi, minh họa hình ảnh các trang thơ, giới thiệu thơ văn của tôi trong các sinh hoạt văn nghệ của trường, mời tôi đi thuyết trình với các nhóm bạn trẻ văn nghệ khác ở nhà thờ, v.v.

Lúc đó việc in ấn, phát hành sách không đẹp với máy móc tối tân như ngày nay. Chị em chúng tôi phải đi copy, quay roneo, tự đóng thành tập các tập thơ và tự phát hành các tập thơ “tự

biên tự diễn” này qua tập thơ *Tháng Tư Với Nỗi Nhớ Quê Hương* và *Những Bài Thơ Tình Yêu*.

Sinh viên nghèo làm văn nghệ nơi xứ người vui thật! Chúng tôi đã làm việc với nhau với trái tim tình cảm thật nhớ mãi suốt đời. Việc gì rồi cũng qua đi và việc gì rồi cũng trôi vào trong quên lãng, chỉ còn lại là những tình cảm quý mến nhau mà thôi, Cảm ơn tình cảm của họa sĩ Huỳnh Lương Vinh, Nguyễn Khôi Nguyên đã dành cho tôi rất nhiều, rất nhiều.

Tôi xin chấm dứt "câu chuyện chưa kể" của tôi nơi đây nhé vì chuyện chưa kể của tôi còn nhiều lắm và quý bạn còn phải đọc các chuyện chưa kể của các bạn khác nữa đây.

Chúc sức khỏe và an lạc đến với tất cả mọi người để mọi người tiếp tục yêu thương nhau.

Sương Lam

Kiếp Yêu

*Kiếp trước phải chăng là Ngọc Nữ
Quỳnh Dao lỡ trộm trái đào Yêu
Cho nên Vương Mẫu đày trần thế
Và phán: "Vì Yêu phải khổ nhiều.*

Ta sẽ cho người làm nghệ sĩ
Suốt đời đau khổ chỉ vì Yêu
Khóc muốn cười vay cho thế sự
Mở rộng tâm hồn với chữ Yêu“.

*Kiếp này tôi phải làm thi sĩ
Cho cả tâm hồn với thể nhân
Tình cảm dâng trào qua tiếng thơ
Nụ cười, ánh mắt khách tao nhân.*

*Con tim thôn thức với Tình Yêu
Yêu bóng hồng nga đẹp mỹ miều
Yêu chiều nắng nhạt chân mây tím
Yêu đáy mắt ai sóng lệ triều.*

*Thi sĩ đời tôi yêu tất cả
Vui, buồn, sướng, khổ chốn trần gian
Nỗi niềm chia sẻ cùng nhân thế
Với trái tim Yêu lợi chẳng màng.*

*Dẫu kiếp thi nhân phải khổ nhiều
Nhưng tôi không sống thiếu Tình Yêu
Kiếp sau Vương Mẫu cho tôi được
Giữ mãi người thơ, nét bá kiêu.*

Sương Lam